

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет психології

Кафедра педагогіки та спеціальної освіти

Корекційна психопедагогіка

**ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни**

Для першого бакалаврського рівня спеціальності: 014.03 Середня освіта (історія); 014.04 Середня освіта (математика); 014.06 Середня освіта (хімія); 014.07 Середня освіта (фізика); 014.08 Середня освіта (астрономія); 014.09 Середня освіта (географія); 014.10 Середня освіта (історія); 014.11 Середня освіта (література); 014.12 Середня освіта (українська мова і література); 014.13 Середня освіта (біологія); 014.14 Середня освіта (хімія); 014.15 Середня освіта (фізика); 014.16 Середня освіта (астрономія); 014.17 Середня освіта (географія); 014.18 Середня освіта (історія); 014.19 Середня освіта (література); 014.20 Середня освіта (українська мова і література); 014.21 Середня освіта (біологія); 014.22 Середня освіта (хімія); 014.23 Середня освіта (фізика); 014.24 Середня освіта (астрономія); 014.25 Середня освіта (географія); 014.26 Середня освіта (історія); 014.27 Середня освіта (література); 014.28 Середня освіта (українська мова і література); 014.29 Середня освіта (біологія); 014.30 Середня освіта (хімія); 014.31 Середня освіта (фізика); 014.32 Середня освіта (астрономія); 014.33 Середня освіта (географія); 014.34 Середня освіта (історія); 014.35 Середня освіта (література); 014.36 Середня освіта (українська мова і література); 014.37 Середня освіта (біологія); 014.38 Середня освіта (хімія); 014.39 Середня освіта (фізика); 014.40 Середня освіта (астрономія); 014.41 Середня освіта (географія); 014.42 Середня освіта (історія); 014.43 Середня освіта (література); 014.44 Середня освіта (українська мова і література); 014.45 Середня освіта (біологія); 014.46 Середня освіта (хімія); 014.47 Середня освіта (фізика); 014.48 Середня освіта (астрономія); 014.49 Середня освіта (географія); 014.50 Середня освіта (історія); 014.51 Середня освіта (література); 014.52 Середня освіта (українська мова і література); 014.53 Середня освіта (біологія); 014.54 Середня освіта (хімія); 014.55 Середня освіта (фізика); 014.56 Середня освіта (астрономія); 014.57 Середня освіта (географія); 014.58 Середня освіта (історія); 014.59 Середня освіта (література); 014.60 Середня освіта (українська мова і література); 014.61 Середня освіта (біологія); 014.62 Середня освіта (хімія); 014.63 Середня освіта (фізика); 014.64 Середня освіта (астрономія); 014.65 Середня освіта (географія); 014.66 Середня освіта (історія); 014.67 Середня освіта (література); 014.68 Середня освіта (українська мова і література); 014.69 Середня освіта (біологія); 014.70 Середня освіта (хімія); 014.71 Середня освіта (фізика); 014.72 Середня освіта (астрономія); 014.73 Середня освіта (географія); 014.74 Середня освіта (історія); 014.75 Середня освіта (література); 014.76 Середня освіта (українська мова і література); 014.77 Середня освіта (біологія); 014.78 Середня освіта (хімія); 014.79 Середня освіта (фізика); 014.80 Середня освіта (астрономія); 014.81 Середня освіта (географія); 014.82 Середня освіта (історія); 014.83 Середня освіта (література); 014.84 Середня освіта (українська мова і література); 014.85 Середня освіта (біологія); 014.86 Середня освіта (хімія); 014.87 Середня освіта (фізика); 014.88 Середня освіта (астрономія); 014.89 Середня освіта (географія); 014.90 Середня освіта (історія); 014.91 Середня освіта (література); 014.92 Середня освіта (українська мова і література); 014.93 Середня освіта (біологія); 014.94 Середня освіта (хімія); 014.95 Середня освіта (фізика); 014.96 Середня освіта (астрономія); 014.97 Середня освіта (географія); 014.98 Середня освіта (історія); 014.99 Середня освіта (література); 014.00 Середня освіта (українська мова і література).

(шифр і назва спеціальності)

**Дніпро
2017 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Дніпропетровським національним університетом імені Олеся Гончара програма з вибіркової дисципліни

Для першого бакалаврського рівня спеціальності: 014.03 Середня освіта (історія); 014.04 Середня освіта (математика); 014.06 Середня освіта (хімія); 014. Середня освіта (біологія); 014.01 Середня освіта (українська мова і література).

„_____” 2017 р. 14 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Нетьосов С.І. ,

В.о. завідувача кафедри педагогіки та спеціальної освіти ДНУ ім. Олеся Гончара, канд. пед. наук.

Обговорено та схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки/спеціальності 014.03 Середня освіта (історія); 014.04 Середня освіта (математика); 014.06 Середня освіта (хімія); 014. Середня освіта (біологія); 014.01 Середня освіта (українська мова і література

„_____” 2017 р. № _____ Голова

„_____” 2017 р. № _____ Голова

„_____” 2017 р. № _____ Голова

„_____” 2017 р. № _____ Голова

„_____” 2017 р. № _____ Голова

Схвалено Вченою радою факультету Психології

Протокол від. “_____” _____ 2017 року № _____

Голова _____ (Волков Д.С.)

“_____” _____ 2017 року

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни „**Корекційна психопедагогіка**” складена відповідно до освітньо-професійної програми для першого бакалаврського рівня спеціальності: 014.03 Середня освіта (історія); 014.04 Середня освіта (математика); 014.06 Середня освіта (хімія); 014. Середня освіта (біологія); 014.01 Середня освіта (українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності й особливості освіти, навчання, виховання та підготовки до самостійного життя як умови успішної інтеграції в суспільство осіб з порушеннями психофізичного розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: Корекційна педагогіка найтісніше пов'язана із педагогікою та психологією, анатомією, фізіологією і патологією людини; психопатологією; невропатологією; генетикою; клінікою розумової відсталості. Галузями корекційної педагогіки традиційно є: сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія та логодидактика.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання **навчальної дисципліни „Корекційна психопедагогіка”** є підготовка студентів – майбутніх корекційних педагогів до абілітаційної, корекційної та реабілітаційної діяльності, яка полягає у створенні необхідних психолого-педагогічних умов для найбільш повної адаптації, інтеграції та інклюзії у суспільство дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Корекційна психопедагогіка» є:

- забезпечення науково-теоретичної бази для формування знань, умінь і навичок у майбутніх корекційних педагогів дошкільних і шкільних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальною недостатністю та реабілітаційних центрів;
- формування у студентів категоріальних понять корекційної педагогіки на основі вивчення історії та науково-практичної логіки їх становлення;
- формування необхідного якісного рівня професійної підготовки корекційного педагога, який може у відповідності з актуальними завданнями корекційної педагогічної науки та практики творчо і продуктивно розв'язувати комплексні корекційно-розвиткові та педагогічно-виховні проблеми спеціального навчання, особистісного становлення і соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку;
- забезпечення студентів знаннями теорії та практики роботи з дітьми, які мають у структурі свого розвитку інтелектуальні порушення;
- стимулювання студентів до активної аналітико-пошукової роботи, спрямованої на визначення ефективних шляхів подолання наслідків розладів інтелекту у дітей;
- навчання моделюванню, здійсненню та організації системи спеціальної допомоги дітям у діапазоні від раннього до дошкільного, від дошкільного до шкільного, від шкільного до юнацького віку.
- прищеплення толерантного ставлення до дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні поняття, терміни, концепції корекційної педагогіки;
- стан сучасної соціальної та психолого-педагогічної допомоги розумово відсталим дітям на основі теоретичного опрацювання спеціальної літератури;
- основні проблеми корекційного навчання та виховання, систему принципів, методів, прийомів і корекційних засобів навчання й виховання дітей різних вікових категорій;
- дані про закономірності розвитку дітей з різним типом дизонтогенезу для аналізу і складання шкільних та індивідуально-корекційних програм;
- різноманітні методи та прийоми навчання, виходячи з пізнавальних можливостей і перспектив розвитку дітей з недоліками інтелекту;
- прогноз інтелектуальної та особистісної динаміки розвитку дітей і згідно даних прогнозу створювати моделі їх соціальної інтеграції;

вміти:

– здійснювати специфічний та індивідуальний підхід до розумово відсталих дітей на основі знань структури дефекту, соціальних умов виховання, соматичного стану, здібностей, мотиваційної, афективної, сенсорної, когнітивної сфер розвитку їхньої особистості;

– застосовувати методи психолого-педагогічного дослідження з метою визначення особливостей розвитку дітей та специфіки застосування форм та видів корекційної роботи в дошкільних, шкільних та реабілітаційних закладах;

– аналізувати, оцінювати та узагальнювати явища педагогічного процесу в спеціальних (корекційних) дошкільних, шкільних навчальних закладах та реабілітаційних центрах;

– порівнювати і визначати сутність корекційного компоненту різних педагогічних шкіл, спрямованих на подолання інтелектуальних вад розвитку дитини та застосовувати отримані знання для власного корекційно-педагогічного досвіду;

– працювати з батьками дітей з психофізичними порушеннями: надавати їм інформаційну, консультативну та методичну допомогу відповідно до особливостей розвитку дітей, умов їх виховання та оптимістичного прогнозування результатів корекційного впливу;

– визначати й удосконалювати форми і зміст корекційно-педагогічного процесу, спрямованого на подолання порушень інтелектуального розвитку у дітей, що забезпечують формування компетенцій.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться _____ години/_____ кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**Змістовий модуль 1. Корекційна спрямованість навчального процесу в спеціальних закладах**

Тема 1. Корекційна психопедагогіка як наука

Тема 2. Методологічні і теоретичні основи корекційної психопедагогіки

Тема 3. Діти з вадами інтелектуального розвитку як учасники корекційно-педагогічного процесу

Тема 4. Система спеціальних освітньо-корекційних установ для осіб з порушеннями інтелектуального розвитку

Тема 5. Корекційна спрямованість педагогічного процесу в спеціальних закладах для осіб з порушеннями інтелектуального розвитку

Тема 6. Навчання, виховання, розвиток і корекція як єдиний педагогічний процес. Зміст навчання

Тема 7. Принципи навчання дітей, які потребують корекції розумового розвитку

Змістовий модуль 2. Корекційна спрямованість виховного процесу в спеціальних закладах

Тема 8. Методи навчання розумово відсталих дітей

Тема 9. Форми організації навчання в закладах для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку

Тема 10. Урок як основна форма організації навчального процесу дітей з інтелектуальною недостатністю.

Тема 11. Перевірка та облік знань, умінь та навичок учнів

Тема 12. Керівництво та контроль у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з порушеннями психофізичного розвитку

Тема 13. Сутність, завдання і принципи виховання учнів допоміжної школи

Тема 14. Зміст і методи виховання в допоміжній школі

Тема 15. Трудове виховання учнів допоміжної школи

3. Рекомендована література**Базова**

1. Єременко І. Г. Дидактичні основи уроку в допоміжній школі / І. Г. Єременко. – К.: Рад. школа,
2. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: в 2 ч. / В. М. Синьов. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. – Ч.1. – 241 с., – Ч.2. – 223 с.

3. Липа В. А. Основы коррекционной педагогики: учеб. пособие / В. А. Липа. – Донецк, 2002. – 327 с.

4. Специальная педагогика. / Под ред. Н. М. Назаровой. – М., 2001.

Допоміжна

1. Бондар В. І. Історія оліфренопедагогіки / В. І. Бондар, В. В. Золотоверх. – К. : Знання, 2007. – 376 с.

2. Бондар В. І. Особливості формування трудової компетентності розумово-відсталих учнів : Навчальний посібник / В. І. Бондар, К. В. Рейда. – К. : «МП Леся» 2010. – 168 с.

3. Бондар В. І. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтесорі : навч. посібник / В. І. Бондар, А. М. Ільченко. – Полтава : РВВ ПДАА, 2009. – 252 с.

5. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский / Под ред. В. В. Давыдова. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.

6. Гонеев А. Д. и др. Основы коррекционной педагогикит / А. Д. Гонеев / Под ред. В. А. Сластенина. – М.: «Академия», 1999. – 280с.

7. Граборов А. Н. Очерки по олигофренопедагогике / А. Н. Граборов. – М.: Учпедгиз, 1961. – 196 с.

8. Граборов А. Н., Кузьмина Н. Ф., Новик Ф. М. Олигофренопедагогика / А. Н. Граборов, Н. Ф. Кузьмина, Ф. М. Новик. – М.: Учпедгиз, 1941. – 232 с.

9. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)». – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.

10. Дети с ограниченными возможностями: проблемы и инновационные тенденции в обучении и воспитании. Хрестоматия. – М., 2001. – 276 с.

11. Дефектологічний словник: навчальний посібник / За ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. – К.: „МП Леся”, 2011. – 528 с.

1966 – 130 с.

13. Єременко І. Г. Наукові основи корекційно-виховної роботи в допоміжній школі. Метод. лист / І. Г. Єременко. – К.: Рад. школа, 1970. – 51 с.

14. Єременко І. Г. Диференційоване навчання в допоміжній школі / І. Г. Єременко, Л. С. Вавіна, Г. М. Мерсіянова. – К. : Рад. школа, 1979. – 142 с.

15. Єременко І. Г. Олигофренопедагогика / І. Г. Єременко. – К.: Вища школа, 1985. – 326 с.

16. Єременко І. Г. Познавательные возможности учащихся вспомогательной школы / І. Г. Єременко. – К.: Рад.школа, 1972. – 130 с.

17. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливостями психофізичного розвитку [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua>. – Загол. з екрана.

18. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof> – Загол. з екрана.

19. Замский Х. С. История олигофренопедагогики / Х. С. Замский. – М.: Просвещение, 1974. – 392 с.

20. Кафедра психокорекційної педагогіки. Внесок викладачів кафедри у розбудову української дефектології : навч. посібник. – Частина 1. / за ред. І. П. Колесника, Г. С. Піонтківської. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 202 с.

21. Кафедра психокорекційної педагогіки. Внесок викладачів кафедри у розбудову української дефектології : навч. посібник. – Частина 2. / за ред. І. П. Колесника, Г. С. Піонтківської. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – 213 с.

22. Кащенко В. П. Педагогическая коррекция / В. П. Кащенко. – М.: Просвещение, 1992. – 223 с.

23. Концепція спеціальної освіти осіб з фізичними та психічними вадами в Україні на найближчі роки та перспективу / АПН України, Інститут дефектології. – К.: ІСДО, 1996. – 37 с.

24. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.

25. Книга для учителя вспомогательной школы / Под ред. Г. М. Дульнева: 2-е изд. – М.: Учпедгиз, 1955. – 448 с.

26. Коберник Г. Н., Синев В. Н. Введение в специальность ”Дефектология” / Г. Н. Коберник, В. Н. Синев. – К.: Вища школа, 1984. – 144 с.

27. Кравець Н. П. Організація навчальної діяльності учнів молодших класів допоміжної школи в умовах внутрішньокласного диференційованого навчання: методичні рекомендації / Н. П. Кравець. – К. : ІЗМН, 1997. – 44 с.
29. Лурье Н. Б. Коррекционно-воспитательная работа с умственно отсталыми детьми / Н. Б. Лурье. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1962. – 160 с.
30. Лурье Н. Б. Воспитание глубоко умственно отсталого ребенка в семье / Н. Б. Лурье. – М.: Педагогика, 1972. – 54 с.
31. Махмутов М. И. Организация проблемного обучения в школе / М. И. Махмутов. – М.: Просвещение, 1977. – 240 с.
32. Миронова С. П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія / С. П. Миронова. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – 304 с.
33. Мирский С. Л. Методика профессионально-трудового обучения во вспомогательной школе / С. Л. Мирский. – М.: Просвещение, 1988. – 224 с.
34. Мирский С. Л. Индивидуальный подход к учащимся вспомогательной школы в трудовом обучении / С. Л. Мирский. – М.: Педагогика, 1990. – 160 с.
36. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.
38. Освіта осіб з інвалідністю в Україні: Тематична національна доповідь. – Чернівці: Букрек, 2010. – 436 с.
39. Основи спеціальної дидактики: 2-е вид. / Під ред. І. Г. Єременка. – К.: Рад. школа, 1986. – 200 с.
41. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. – К.: Неопалина купина, 2006. – Ч. 1. – 336 с.
42. Рубинштейн С. Л. Психология умственно отсталого школьника / С. Л. Рубинштейн. – М.: Просвещение, 1986. – 192 с.
43. Селецкий А. И. Психология и психопатология слабоумия / А. И. Селецкий. – К.: Рад. школа, 1981. – 141 с.
44. Синев В. Н. Коррекционная работа на уроках географии и естествознания во вспомогательной школе: метод. пособие / В. Н. Синев, Л. С. Стожок. – К. : Рад. школа, 1962. – 86 с.
45. Синьов В. М. Активізація розумової діяльності учнів допоміжної школи на уроках географії: метод. лист / В.М.Синьов. – К., 1967. – 40 с.
47. Синьов В. М. Основи дефектології: навч. посібник / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
48. Синьов В. М. Психолого-педагогічні проблеми дефектології та пенітенціарії / В. М. Синьов. – К. : МП Леся, 2010. – 779 с.
52. Спеціальна дошкільна педагогіка / Под ред. Е. А. Стребелевой. – М., 2001.
54. Турчинская К. М. Профорієнтація во вспомогательной школе / К. М. Турчинська. – К.: Рад. школа, 1976. – 128 с.
55. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я : монографія / А. Г. Шевцов – К. : НТІ „Інститут соціальної політики”, 2004. – 240 с.
57. Шевцов А. Г. Сучасні проблеми освіти і професійної реабілітації людей з вадами здоров'я : монографія / А. Г. Шевцов. – К. : Соціформ, 2004. – 200 с.
58. Шульженко Д. І., Андреева Н. С. Корекційний розвиток аутичної дитини (книга для батьків та педагогів) / Д. І. Шульженко, Н. С. Андреева. – К.: Д. М. Кейдун, 2011. – 344 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування